

Županov maček v škripcu.

Pri Županovih so imeli mačka, ki se je po več dni klatil okoli, ter preganjal piščeta in vrabce po domačem in tujem dvorišču. Posebno je rad stikal po kuhinji ter razbijal lonce in drugo kuhinjsko posodo. Mesto miši in podgan je raje davil in klal piščeta in ráčice. Najrajše se je sprehajal po strehah. Poznal je skoraj vse strehe, ki so stale v jednem redu, a najljubša mu je bila sosedova streha. Tu je hodil vsako noč, kadar koli je bila mesečina, v

mačji zbor, od katerega je še le drugi dan zjutraj prišel domov s krvavo glavo in skuštranim kožuhom. Znano je namreč, da se mački pri svojem zborovanju večkrat hudo lasajo in pretepavajo. A najhujši je bil v tej zadevi županov mačkón. On nij nikoli poprej jenjal, dokler nij tekla kri. Večkrat ga je hlapec pretepel zaradi ponočevanja, ali vse zamán. Komaj se naredí mrak, užé so pozabljene rane in bolečine in stari grešnik je zopet lazil po sosednih strehah.

A to bi se bilo še vse prestajalo, ko bi ne bil tako zvit in prekanjen tat, da mu nij mogel nihče prav verovati. Vajen kuhanih jedí, dišalo mu je posebno meso in mleko. V jedilno shrambo prišedši, védel se nij nikoli pošteno. Če je le mogel do slanine, mesa, sira ali kake druge jestvine, pobral je vse, ter se nij dosti brigal, kaj poreče mati županja. Posli so ga posebno sovražili ter ga imenovali hinavca, potuhnjenca, potepuha in hudodelca. Nobeden ga nij zagovarjal, temveč vsak bi bil najrajše imel, da ga oče župan prej ko mogoče spravijo od hiše. Ali zamán! Mačkón se je znal ravno očetu županu najbolj dobríkati; vedno se je pritiskal k njemu, smukal in drgal se je okoli njega ter mu na vse mogoče strani kazal, da ga ima rad.

A necega dne mu je grdo izpodletelo. Bila so vrata v kuhinjo odprta. Hitro jo pobriše k vratom in si misli kaj dobrega poiskati. Užé je čez prag. Še enkrat se ozré nazaj, da bi ga kdo ne videl, ali v tem trenutku veter zaloputne vrata, ki se zapró in ubogemu mačku rep pripréjo. V velikih bolečinah, rep v škripcu držeč, cvili in mijavka, ali nihče ga ne sliši, ker nij bilo nobenega domá. Mladi vrabci, katere je najrajše preganjal in jim večkrat svoje ostre zobé kazal, prileteli so zdaj v velikem številu okoli njega in so mu na vso moč nagajali. Jeden mu celó prav blizu pride, čivkajoč: „evo me, mačkón, stopi malo bližej, jaz sem užé tukaj!“ Drugi ga zopet obletavajo, vpijoč: „kako se imate, strije? ali vas boli rep? juhuhu!“ Tako so mladi hudobneži uganjali s priprtim županovim mačkom in to bi bilo Bog zná kako dolgo trpelo, ako bi ne bil prišel stari vrabec, ki je neprevidnim mladičem povedal, da nij lepo in da je greh zasmehovati hudobneža, kadar ga zadene kazen.“

Kako se je dalje godilo županovemu mačku, nij mi znano, samo toliko vem, da je od sih dob najrajše ležal zunaj na solnci pred drvarnico in se nij mnogo brigal niti za miši niti za podgane, pa tudi piščet, račic in ptičev nij več preganjal.

— 6.

Kar moreš danes storiti, ne odlagaj na jutri.

Bil sem še mladenič, kakih 14 let star, ko sem hodil v drugo latinsko šolo v Ljubljani. V stanovanji sem bil pri nekem črevljarskem krpači, ki nas je dijake prav rad imel, da-si smo časih kake nedolžne burke uganjali in mu s tem nadlego delali. Na večer nekega poletnega dné se spomnim, da še nijmam naloge v glavi za prihodnji dan, ter si mislim: pametno bi bilo, ako bi zdaj precej knjigo v roke vzел in se do dobrega naučil to, kar so vam gospodje profesorji v šoli naložili, ker jutri te znajo profesor poklicati in slaba se ti bo godila, ako mu ne boš znal odgovarjati. Ali jaz sem poslušal rajši nemarnost, ki mi je rekla: saj imaš jutri še dosti časa, ob štirih zjutraj vstaneš in do sedme ure se naučiš lahko vse, kar se imaš naučiti. Ko tedaj s črevljajem odmolimo sv. rožnivenec, spravimo se počasi vsak v svoje ležišče. Imel sem takrat za pósteljnega továriša nekega Mihca, ki je zdaj užé premožen kmet v vási D., a jaz sem še zmirom ostal gostač. K sladkemu počitku se spravljajoč, položiva vsak svoje hlače na skrinjo poleg postelje, šineva pod gorko odejo in kmalu sva bila v sladkem kraljestvu spijočih, smrčajočih in sanjajočih. Kakor vsak vé, so poletenske noči mladim in zdravim ljudém še vse prekratke.